

достигне до тяхната сърцевина, до познаването и интерпретирането ѝ, водят до странни и неприятни обобщения за претенциите на съвременното научно познание, или поне за някои негови представители, в рамките на дискутираната проблемна материя.

Освен това „потайно“ действащите и подсъзнателно „посочващи“ критерии за йерархизация между представителите на различни цигански групи (без да се каже дали се включват само някои или всички ромски формации) ни най-малко не легитимират и не гарантират обективната (историческа и съвременна) йерархизираност на различните социопропространствено дислоцирани ромски групи. Защото могат да са единствено субективни и валидни най-вече в определено ромско пространство, без да притежават смислова и функционална значимост за тоталността на ромския етнос. И тъкмо като такива да са единствено неформални, дори и в своя институционално формализиран вариант на битност, менталност или поне на декларативност.

Амбивалентност

Едва ли има циганин, който искрено да желае да бъде посетител, екскурзовод и още по-малко експонат в безкрайните галерии на музея на ромската трагическа (историческа и актуална) съдба. Всеки циганин винаги е хранил и поддържал в душата си мъждукащата надежда, че неговият жизнен друм няма да отвежда натам, към онези бездънни пропасти на страданието и мизерията, които са били единствената обител на извечната ромска горчива житейска орис.

Всеки ром съзнателно или несъзнателно дълбоко в себе си е носил и подклаждал искреното желание, порива и вярата, че може да бъде нещо повече от циганин, като същевременно си остане и такъв. Да избягаш от ноктите и зъбите на „проклятието на ромската съдба“, да не попаднеш в менгемето на одиозните и трафаретни крайно негативни оценки и отношения към циганина (като род и индивид), да се спасиш от безжалостно и безпогрешно действащата гилотина на поведенския остракизъм от страна на „другите“ и др. под., това за циганина са били проблеми, стоящи извечно, неизбежно и неотстранимо в „дневния ред“ на неговата историчност и жи-